

Esipuhe

Suomen Yrittäjät ja Finnvera Oyj tekevät yhteistyössä pientä ja keskisuurta yritystoimintaa ja sen kehitystä kuvaavaa Pk-yritysbarometriä kaksi kertaa vuodessa valtakunnallisena raporttina ja alueellisina raporteina. Valtakunnallisessa raportissa tuloksia tarkastellaan teollisuuteen, rakentamiseen, kauppaan ja palveluihin jaoteltuna.

Pk-yritysbarometri perustuu noin 3500 pk-yrityksen vastauksiin ja heijastaa siten kattavasti pk-yritysten käsityksiä yritysten kehitysnäkymistä ja toimintaan vaikuttavista tekijöistä. Barometrin ennustekyky on ollut varsin hyvä.

Tässä kevään 2005 alueellisessa raportissa tarkastellaan pk-yritysten suhdanneodotuksia lähimmän vuoden aikana, yrityksen kehittämistarpeita, elinkeinoilmastoa ja sukupolvenvaihdoksia sekä yrittäjien näkemyksiä yhteisö- ja pääomaverouudistuksen vaikutuksista. Lisäksi raportissa tarkastellaan yritysten rahoitustarpeisiin vaikuttavia tekijöitä, kuten investointeja, kasvuhakuisuutta, asiakkaiden maksuhäiriöitä sekä rahoitusvaikeuksien yleisyyttä. Koko maan kaikkia yrityksiä koskevat tulokset löytyvät tästä raportista.

Helsingissä 31.3.2005

Jussi Järventaus
toimitusjohtaja
Suomen Yrittäjät

Markku Mäkinen
toimitusjohtaja
Finnvera Oyj

SISÄLTÖ

TIIVISTELMÄ	2
JOHDANTO.....	3
AINEISTO.....	4
TUTKIMUSTULOKSET	6
1 Pääkaupunkiseudun ja koko maan yritykset.....	6
2 Yritykset ja työllisyys.....	7
3 Pk-yritysten suhdannenäkymät	8
3.1 Yleiset suhdannenäkymät	8
3.2 Suhdannenäkymät osatekijöittäin.....	9
4 Pk-yritysten kehittämistarpeet	10
5 Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet	11
6 Pk-yritysten työllistämisen esteet	13
7 Elinkeinoilmasto	14
8 Pk-yritysten kasvuhakuisuus	16
9 Sukupolven- tai omistajanvaihdokset	17
10 Pk-yritysten investoinnit.....	18
11 Pk-yritysten rahoitus	19
12 Pk-yritysten verkostoituminen ja osahankinta.....	22

Finnveran yhteystiedot

Suomen Yrittäjien yhteystiedot

TIIVISTELMÄ

Pk-yritykset pääkaupunkiseudulla ja koko maassa odottavat suhdanteiden paranevan lähimmän vuoden aikana oman yrityksen kannalta. Pääkaupunkiseudulla toimivista pk-yrityksistä 44 prosenttia ennakoi suhdannenäkymien paranevan lähimmän vuoden aikana, seitsemän prosenttia puolestaan ennakoi suhdanteiden heikkenevän. Pääkaupunkiseudulla yleiset suhdannenäkymät ovat paremmat kuin koko maan pk-yrityksillä keskimäärin. Suhdannenäkymät lähimmän vuoden aikana pääkaupunkiseudulla ovat hieman heikkommat kuin syksyllä 2004. Koko maassa suhdannenäkymät ovat sen sijaan pysyneet lähes samalla tasolla keväästä ja syksystä 2004.

Koko maan ja pääkaupunkiseudun pk-yritysten suhdannenäkymät ovat seuraavan vuoden kuluttua lähes kaikkien osatekijöiden suhteen positiivisia. Alueen pk-yritysten suhdannenäkymät ovat paremmat kuin koko maan pk-yrityksillä keskimäärin erityisesti liikevaihdon, investointien arvon, yrityksen kannattavuuden ja yrityksen vakavaraisuuden osalta. Tuotantokustannusten kasvua ennakoi saldoluvun mukaan pienempi osuus pääkaupunkiseudun kuin koko maan pk-yrityksistä. Pääkaupunkiseudulla toimivat pk-yritykset odottavat edelleen työllisyyden paranevan seuraavan vuoden aikana ja henkilökunnan määrän suhdannenäkymiä kuvaava saldoluku on alueella parempi kuin koko maassa keskimäärin.

Pääkaupunkiseudulla pk-yritysten kehittämisen pahimpia esteitä ovat kireä kilpailutilanne ja resurssitekijöistä erityisesti ammattitaitoisen työvoiman saatavuus. Rahoitukseen liittyvät tekijät ovat kehittämisen pahimpana esteenä 7 prosentilla pääkaupunkiseudun pk-yrityksistä. Rahoituksen saatavuus on pahimpana esteenä kolmelle prosentille, rahoituksen hinta yhdelle prosentille ja vakuuksien puute kolmelle prosentille alueen pk-yrityksistä. Pääkaupunkiseudulla toimivat pk-yritykset kokevat rahoituksen olevan yhtä suuri kehittämisen este kuin koko maan pk-yritykset keskimäärin.

Koko maan pk-yritykset ilmoittavat investoivansa kaikkiaan 13,0 prosenttia ja pääkaupunkiseudun pk-yritykset 16,8 prosenttia liikevaihdostaan seuraavan 12 kuukauden aikana. Eniten pääkaupunkiseudun pk-yritykset investoivat koneisiin ja laitteisiin, tutkimukseen ja tuotekehitykseen sekä mainontaan ja markkinointiin. Pääkaupunkiseudulla aiotaan investoida koko maan pk-yrityksiä enemmän erityisesti tutkimukseen ja tuotekehitykseen sekä koneisiin ja laitteisiin.

Pääkaupunkiseudulla toimivista pk-yrityksistä joka kuudes on ottanut ulkopuolista rahoitusta kuluneen 12 kuukauden aikana. Koko maan pk-yrityksistä ulkopuolista rahoitusta on hankkinut 29 prosenttia. Useimmiten alueen yritykset ovat hankkineet ulkopuolista rahoitusta kone- ja laiteinvestointeihin sekä käyttöpääomaksi. Pääkaupunkiseudun pk-yritykset ovat hankkineet ulkoisen rahoituksen useimmiten pankista (73%) tai Finnverasta (11%).

Alueella toimivista pk-yrityksistä joka neljäs tarvitsee ulkopuolista rahoitusta yrityksen kasvua varten. Koko maassa vastaava luku on 30 prosenttia. Kasvun rahoitusta pääkaupunkiseudun pk-yritykset aikovat hankkia muun muassa pankista (68 %), Finnverasta (20 %) sekä pääomasijoittajilta (10 %). Kasvua varten ulkopuolisen rahoituksen hankkimista suunnittelevista pk-yrityksistä hankaluuksia odottaa kuudes pääkaupunkiseudulla ja joka viides koko maassa toimiva pk-yritys.

JOHDANTO

Tässä pk-yritysten suhdannenäkymiä käsittelevässä tutkimuksessa on selvitetty suomalaisten pk-yritysten (alle 250 henkeä työllistävien yritysten) mielikuvia yleisestä ja oman yrityksen taloudellisesta kehityksestä. Tutkimuksen on tehnyt Tietoykkönen Oy Suomen Yrittäjien ja Finnvera Oyj:n toimeksiannosta maaliskuussa 2005.

Tutkimuksen kohderyhmänä ovat suomalaiset pk-yritykset. Otantalähteenä on käytetty Helsinki Media Oy:n ja Tilastokeskuksen ylläpitämiä yritysrekistereitä, joista otanta on tehty kiintiöidyllä satunnaisotannalla. Otoksessa on kiintiöity yritysten toimiala ja sijainti. Otoskoko on 3475 kohderyhmän vaatimukset täyttävää yritystä.

Tutkimusaineisto on kerätty henkilökohtaisin haastatteluin 21.1.-4.3.2005. Haastattelut on tehty puhelimitse tietokoneohjattua puhelinhaastattelujärjestelmää käyttäen. Haastattelutyön ovat tehneet Tietoykkönen Oy:n erityisesti tehtävänsä koulutetut tutkimushaastattelijat. Raportin luvussa 'Aineisto' on esitetty taustatietojakaumat haastatelluista yrityksistä Pääkaupunkiseudun osalta (pl. Helsinki).

Tutkimusprojektista ovat vastanneet Tietoykkösessä toimitusjohtaja Lasse Luoma, Suomen Yrittäjissä pääekonomisti Jarkko Soikkeli ja Finnvera Oyj:ssä apulaisjohtaja Tuomo Holopainen.

- 1) Raportin alueelliset viittaukset tarkoittavat pääsääntöisesti sivulla 5 olevan kartan mukaista aluejakoa. Joissain raporteissa on lisäksi käytetty Suomen Yrittäjien aluejakoa (Helsinki, Pääkaupunkiseutu ja Keski-Pohjanmaa).
- 2) Aikasarjoissa ja kuvioissa olevat luvut ovat vuoden 1999 syksyyn asti koko Uudenmaan alueen lukuja (Helsinki, Pääkaupunkiseutu ja Uusimaa).
- 3) Tutkimustuloksissa esiintyy muutamissa kohdissa käsite 'saldoluku'. Se kuvaa kyseisten kysymysten kohdalla positiivisista ja negatiivisista vastauksista laskettua prosenttilukujen erotusta.
Esimerkiksi: Pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät seuraavan vuoden aikana paranee 39%, huononee 9% $\Rightarrow$ saldoluku = + 30%

AINEISTO

Seuraavassa taulukossa on esitetty painottamattomat taustatietojakaumat haastatelluista yrityksistä. Tutkimustuloksissa aineisto on painotettu vastaamaan yritysten todellista toimiala- ja aluejakaumaa. Painotettua otoskokoa käytetään laskentaperusteena, koska tällöin otoksen perusteella lasketut tulokset voidaan yleistää koskemaan koko tutkimuskohteena olevaa pk-sektoria.

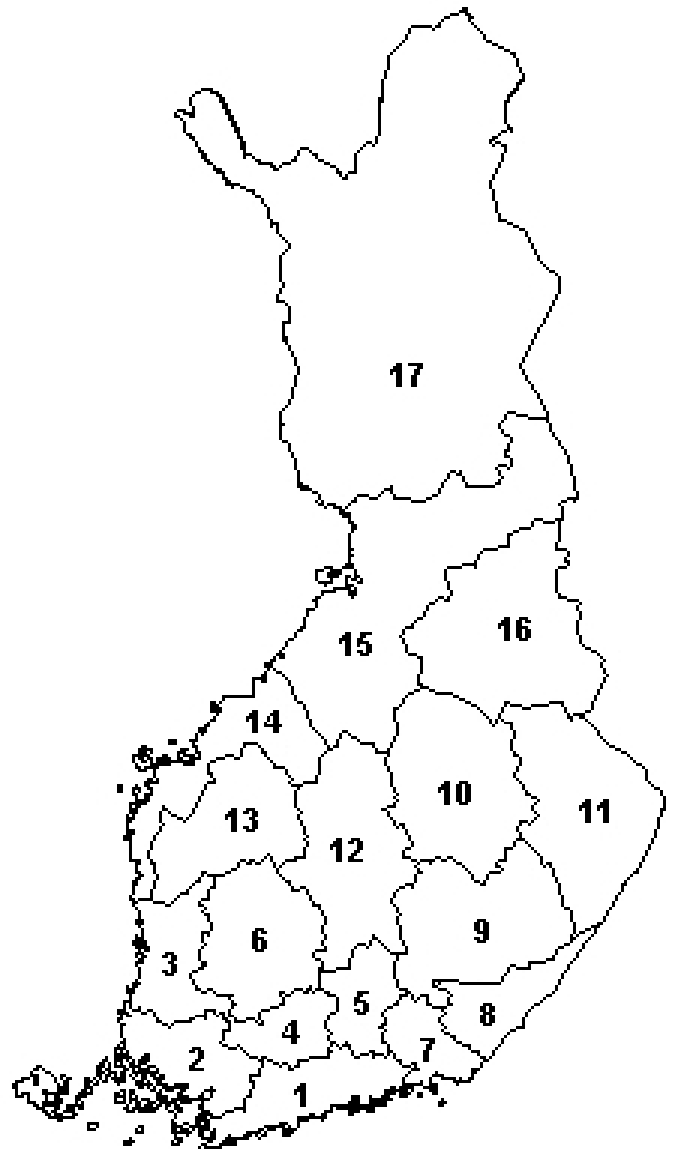
TAUSTATIETOJA ALUEELTA HAASTATELLUISTA YRITYKSISTÄ:

PK-YRITYSBAROMETRI 1/2005
- Aineiston rakenne -

		n=	%
ALUE	PÄÄKAUPUNKISEUTU	191	100%
PÄÄTOIMIALA	Teollisuus (TOL: 15-37)	20	10%
	Rakentaminen (TOL: 45)	23	12%
	Kauppa (TOL: 50-52)	62	32%
	Palvelut (TOL: 55,60-63,70-74,92-93)	86	45%
HENKILÖKUNNAN MÄÄRÄ	Alle 5 henkilöä	118	62%
	5 - 9 henkilöä	43	23%
	10 - 19 henkilöä	13	7%
	20 - 49 henkilöä	9	5%
	50 + henkilöä	8	4%
LIIKEVAIHTO VUONNA 2004	Alle 0,20 milj. euroa	44	23%
	0,20 - 0,49 milj. euroa	38	20%
	0,50 - 1,49 milj. euroa	36	19%
	1,50 + milj. euroa	39	20%
	Ei vastausta	34	18%
YRITYKSEN KASVUHAKUISUUS	Voimakkaasti kasvuhakuinen	24	13%
	Kasvaa mahdollisuuksien mukaan	90	47%
	Pyrkii säilyttämään asemansa	48	25%
	Ei kasvutavoitteita	25	13%
	Toiminta loppuu seuraavan vuoden aikana	4	2%
YRITYKSELLÄ VIENTITOIMINTAA	Ei	137	72%
	Kyllä	54	28%
YRITYKSEN PERUSTAMISVUOSI	- 1995	123	64%
	1996 - 2000	35	18%
	2001 - 2005	33	17%
VASTAAJAN ASEMA	Yrittäjä	101	53%
	Palkattu toimitusjohtaja	58	30%
	Muut	32	17%

PK-YRITYSBAROMETRIN ALUEJAKO

1. **Uusimaa, erilliset raportit:**
  - Helsinki
  - Pääkaupunkiseutu (pl. Helsinki)
  - Uusimaa (pl. Helsinki ja Pääkaupunkiseutu)
2. **Varsinais-Suomi**
3. **Satakunta**
4. **Kanta-Häme**
5. **Päijät-Häme**
6. **Pirkanmaa**
7. **Kymenlaakso**
8. **Etelä-Karjala**
9. **Etelä-Savo**
10. **Pohjois-Savo**
11. **Pohjois-Karjala**
12. **Keski-Suomi**
13. **Etelä-Pohjanmaa**
14. **Pohjanmaa**
15. **Pohjois-Pohjanmaa**
16. **Kainuu**
17. **Lappi**

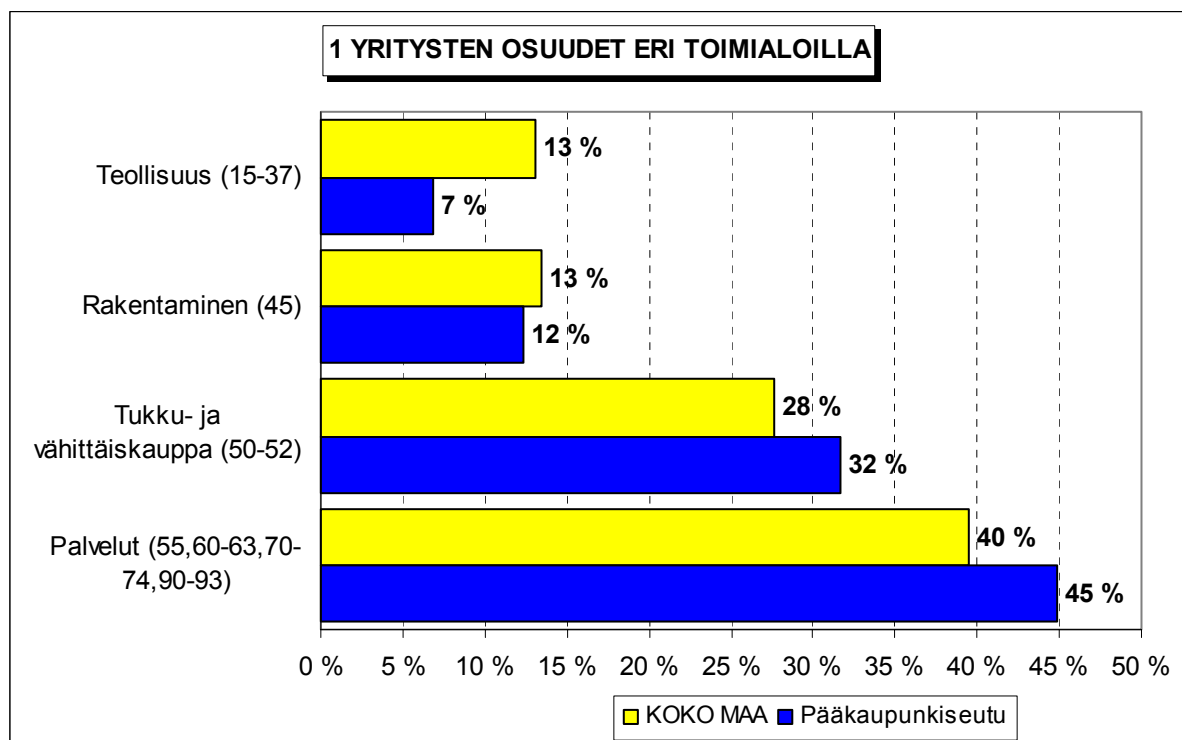

Lisäksi Suomen Yrittäjien Keski-Pohjanmaan alueelle oma raportti

TUTKIMUSTULOKSET

1 Pääkaupunkiseudun ja koko maan yritykset

Suomessa oli vuonna 2003 noin 228400 yritystä¹. Näistä yrityksistä 16700 toimi pääkaupunkiseudulla. Pääkaupunkiseudulla² on teollisuuden yrityksiä suhteellisesti vähemmän ja tukku- ja vähittäiskaupan sekä palvelualojen yrityksiä suhteellisesti enemmän kuin koko maassa keskimäärin. Rakennusalan yritysten suhteellinen osuus on pääkaupunkiseudulla lähellä koko maan suhteellista osuutta.

Toimialan nimen jäljessä on sulussa Tilastokeskuksen toimialaluokituksen (TOL 2002) mukainen toimialanumero.

¹ Lähde: Tilastokeskus, Yritys- ja toimipaikkarekisteri. Yritysmäärä on arvioitu Tilastokeskuksen alueellisten toimipaikkatietojen perusteella. Alueen yritysmääränä on käytetty lukua, joka on saatu kertomalla alueen toimipaikkojen määrä koko maan yritysten lukumäärän ja toimipaikkojen lukumäärän suhteella.

² Lähde: Helsinki Media Oy:n yritysrekisteri.

2 Yritykset ja työllisyys

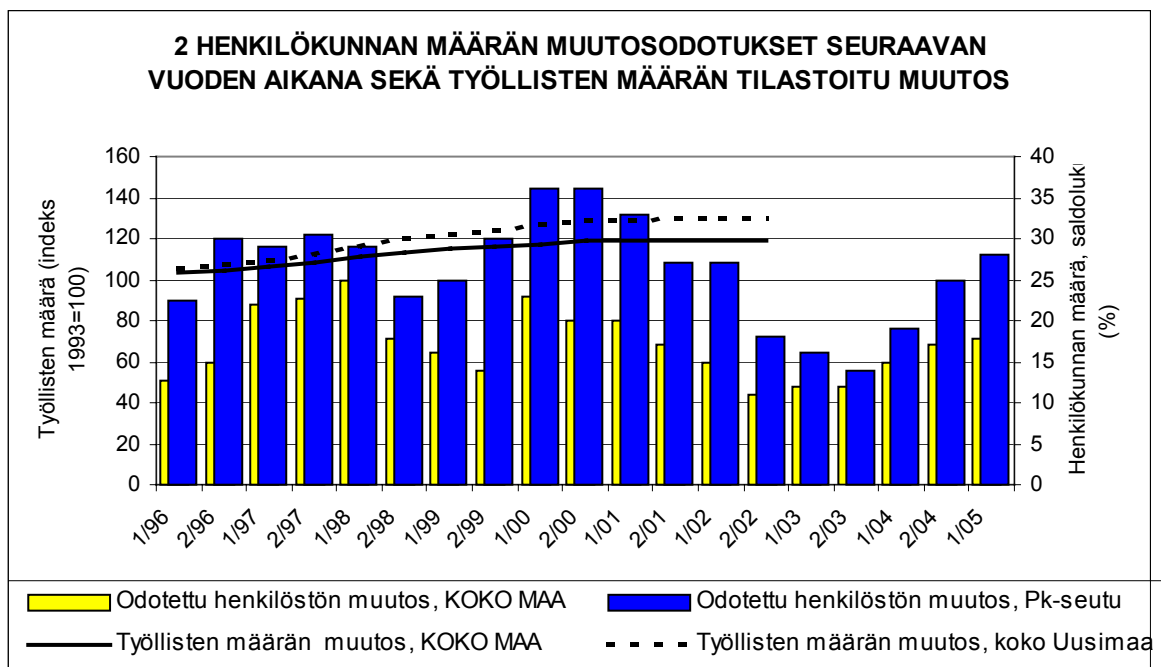
Pääkaupunkiseudulla toimivissa yksityisen sektorin yrityksissä ja yhteisöissä työskenteli vuonna 2002 noin 130700 työntekijää³. Työttömyysaste oli Tilastokeskuksen työvoimatiedustelun (4. neljännes, 2004) mukaan koko maassa 7,9 % ja koko Uudellamaalla 5,9 % (Pääkaupunkiseudun työttömyysaste ei käytettävissä).

Taulukko 2: Pk-yritysten suhdannenäkymät henkilökunnan määrän osalta seuraavan vuoden kuluttua.

	Suurempi %	Yhtä suuri %	Pienempi %	Saldoluku %
KOKO MAA	22	73	5	17
Pääkaupunkiseutu	31	66	3	28

Pääkaupunkiseudulla toimivat pk-yritykset odottavat edelleen työllisyyden paranevan seuraavan vuoden aikana ja henkilökunnan määrän suhdannenäkymiä kuvaava saldoluku on alueella parempi kuin koko maassa keskimäärin. Henkilökunnan määrän suhdannenäkymät ovat pääkaupunkiseudulla nyt paremmat kuin syksyllä 2004 (saldoluku +25%). Koko maassa ovat henkilökunnan määrän suhdannenäkymät ovat samaa tasoa kuin edellisessä kyselyssä, sillä syksyllä 2004 henkilökunnan määrän saldoluku oli koko maassa +16 %.

Seuraavassa kuviossa on verrattu Uudenmaan työllisten määrää (indeksi 1993=100) ja pääkaupunkiseudun pk-yritysten henkilökunnan määrän suhdannenäkymiä seuraavan vuoden aikana⁴. Tuorein käytettävissä oleva tieto on Tilastokeskuksen työssäkäyntitilastosta vuodelta 2002.

³ Lähde: Tilastokeskus, Työssäkäyntitilasto

⁴ Kysymysmuoto muuttui 1/2000. Tätä aiemmin kysyttiin suhdannenäkymät seuraavan puolen vuoden aikana. Kuvioon on laskettu henkilökunnan suhdannenäkymien saldolutut jaksoilta 1/96-2/99 kahden jakson keskiarvona. Koko maan henkilökunnan määrän suhdannenäkymien saldolutut jaksoilta 1/94-2/99 ovat Suomen Yrittäjien Yrittäjäbarometrissa.

3 Pk-yritysten suhdannenäkymät

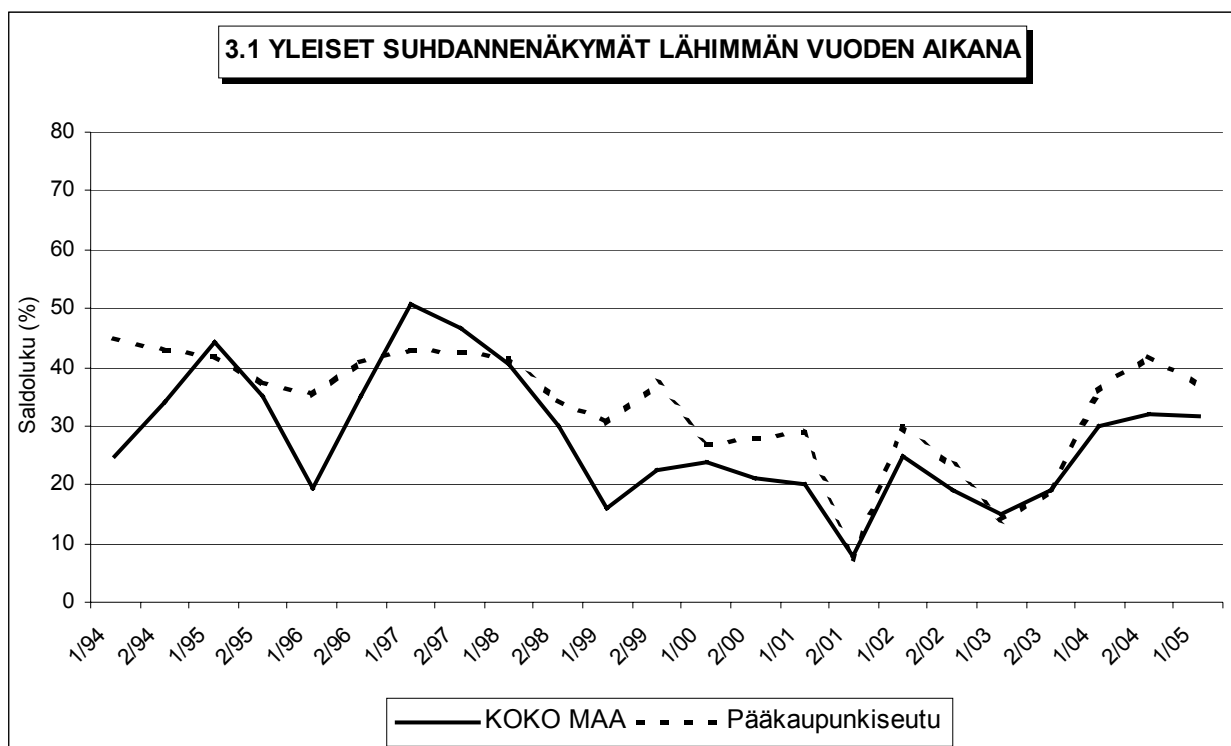
3.1 Yleiset suhdannenäkymät

Taulukko 3.1: Pk-yritysten suhdannenäkymät oman yrityksen kannalta lähimmän vuoden aikana.

	Paranee	Pysyy ennallaan	Huononee	Saldoluku
	%	%	%	%
KOKO MAA	40	52	8	32
Pääkaupunkiseutu	44	48	7	37

Pk-yritykset pääkaupunkiseudulla ja koko maassa odottavat suhdanteiden paranevan lähimmän vuoden aikana oman yrityksen kannalta. Pääkaupunkiseudulla toimivista pk-yrityksistä 44 prosenttia ennakoivat suhdannenäkymien paranevan lähimmän vuoden aikana, seitsemän prosenttia puolestaan ennakoivat suhdanteiden heikkenevän. Pääkaupunkiseudulla yleiset suhdannenäkymät ovat paremmat kuin koko maan pk-yrityksillä keskimäärin.

Seuraavasta kuviosta nähdään pk-yritysten yleisten suhdannenäkymien kehitys tutkimusjaksosta 1/94 lähtien. Suhdannenäkymät lähimmän vuoden aikana pääkaupunkiseudulla ovat hieman heikommät kuin syksyllä 2004. Koko maassa suhdannenäkymät ovat sen sijaan pysyneet lähes samalla tasolla keväästä 2004.

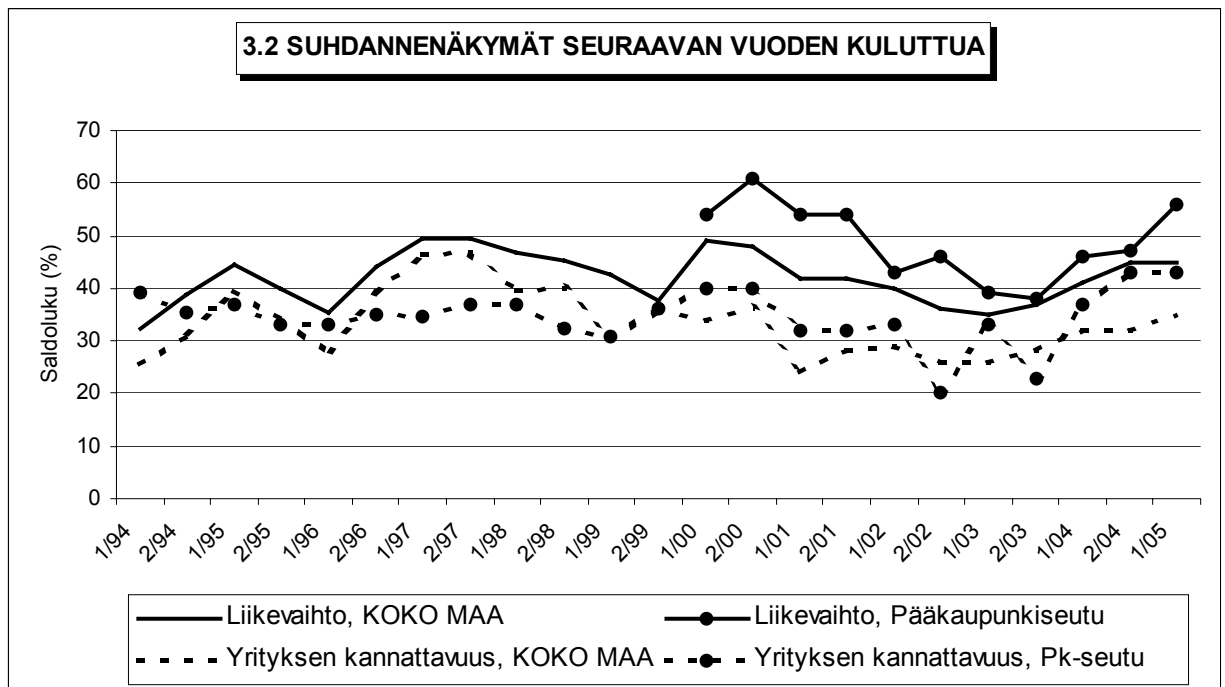
3.2 Suhdannenäkymät osatekijöittäin

Taulukko 3.2: Pk-yritysten suhdannenäkymät osatekijöittäin seuraavan vuoden kuluttua.

	Liikevaihto	Investointien arvo	Tuotekehityspanostukset	Viennin arvo	Tuonnin arvo	Tuotantokustannukset	Yrityksen kannattavuus	Vakavaraisuus
KOKO MAA								
Suurempi	54	22	24	10	11	40	43	41
Yhtä suuri	38	67	73	89	88	53	48	55
Pienempi	9	11	3	1	1	7	8	3
Saldoluku (%)	45	11	21	9	10	33	35	38
Pääkaupunkiseutu								
Suurempi	61	31	24	14	16	33	48	47
Yhtä suuri	34	62	75	85	82	63	46	51
Pienempi	5	8	2	1	1	5	5	2
Saldoluku (%)	56	23	22	13	15	28	43	45

Koko maan ja pääkaupunkiseudun pk-yritysten suhdannenäkymät ovat seuraavan vuoden kuluttua lähes kaikkien osatekijöiden suhteen positiivisia. Alueen pk-yritysten suhdannenäkymät ovat paremmat kuin koko maan pk-yrityksillä keskimäärin erityisesti liikevaihdon, investointien arvon, yrityksen kannattavuuden ja yrityksen vakavaraisuuden osalta. Tuotantokustannusten kasvua ennakoitiin saldoluvun mukaan pienempi osuus pääkaupunkiseudun kuin koko maan pk-yrityksistä.

Seuraavasta kuvioista nähdään pk-yritysten liikevaihdon ja yrityksen kannattavuuden suhdannenäkymien⁵ kehitys jaksosta 1/94 lähtien. Liikevaihdon suhdannenäkymät ovat pääkaupunkiseudulla paremmat kuin edellisen kyselyn aikaan. Yrityksen kannattavuuden osalta ovat pääkaupunkiseudulla toimivien pk-yritysten suhdannenäkymät samalla tasolla kuin syksyllä 2004.

⁵ Kysymysmuoto muuttui 1/2000. Tätä aiemmin kysyttiin suhdannenäkymät seuraavan puolen vuoden aikana. Kuvioon on laskettu alueen osalta yritysten kannattavuuden saldoluvut jaksoilta 1/94-2/99 kahden seuraavan jakson keskiarvona. Koko maata kuvaavat saldoluvut jaksoilta 1/94-2/99 ovat Suomen Yrittäjien Yrittäjäbarometristä.

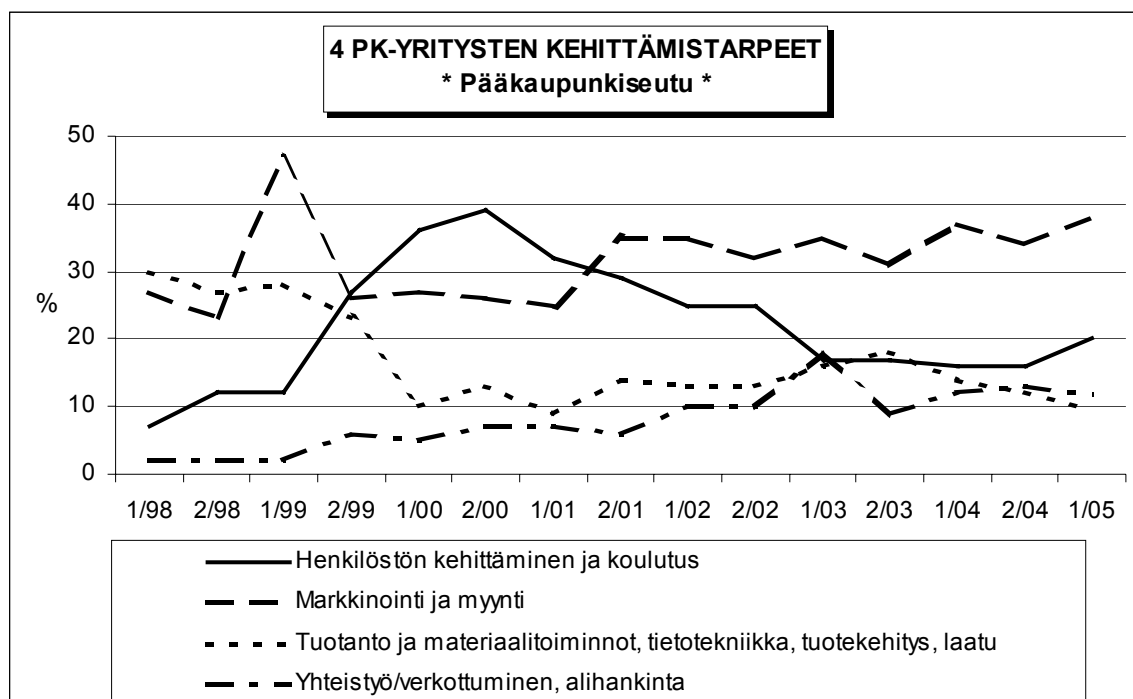
4 Pk-yritysten kehittämistarpeet

Taulukko 4: Pk-yrityksillä eniten kehittämistarvetta tällä hetkellä.

	KOKO MAA	Pääkaupunki- seutu
	%	%
Johtaminen	5	6
Henkilöstön kehittäminen ja koulutus	17	20
Markkinointi ja myynti	36	38
Vienti ja kansainvälistyminen	2	2
Rahoitus, talous ja laskentatoimi	5	4
Tuotanto ja materiaalitoiminnot, tietotekniikka, tuotekehitys, laatu	12	9
Yhteistyö/verkottuminen, alihankinta	11	12
Ympäristö- ja muiden säädösvaatimusten ottaminen huomioon toiminnassa	2	1
Muu	1	1
Ei kehittämistarvetta/ Ei osaa sanoa	8	7

Koko maan pk-yritysten kehittämistarpeisiin verrattuna ovat alueen pk-yritysten kehittämistarpeet hyvin samankaltaisia. Eniten kehittämistarvetta alueen pk-yrityksissä koetaan olevan markkinoinnissa ja myynnissä, henkilöstön kehittämisessä ja kouluttamisessa sekä yhteistyössä/verkottumisessa ja alihankinnassa.

Syksyn 2004 tilanteeseen verrattuna markkinoinnin ja myynnin sekä henkilöstön kehittämisen ja kouluttamisen kehittämistarve on lisääntynyt pääkaupunkiseudulla. Tuotannon ja materiaalitoimintojen, tietotekniikan, tuotekehityksen ja laadun kehittämistarve on puolestaan hieman vähentynyt.

5 Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet

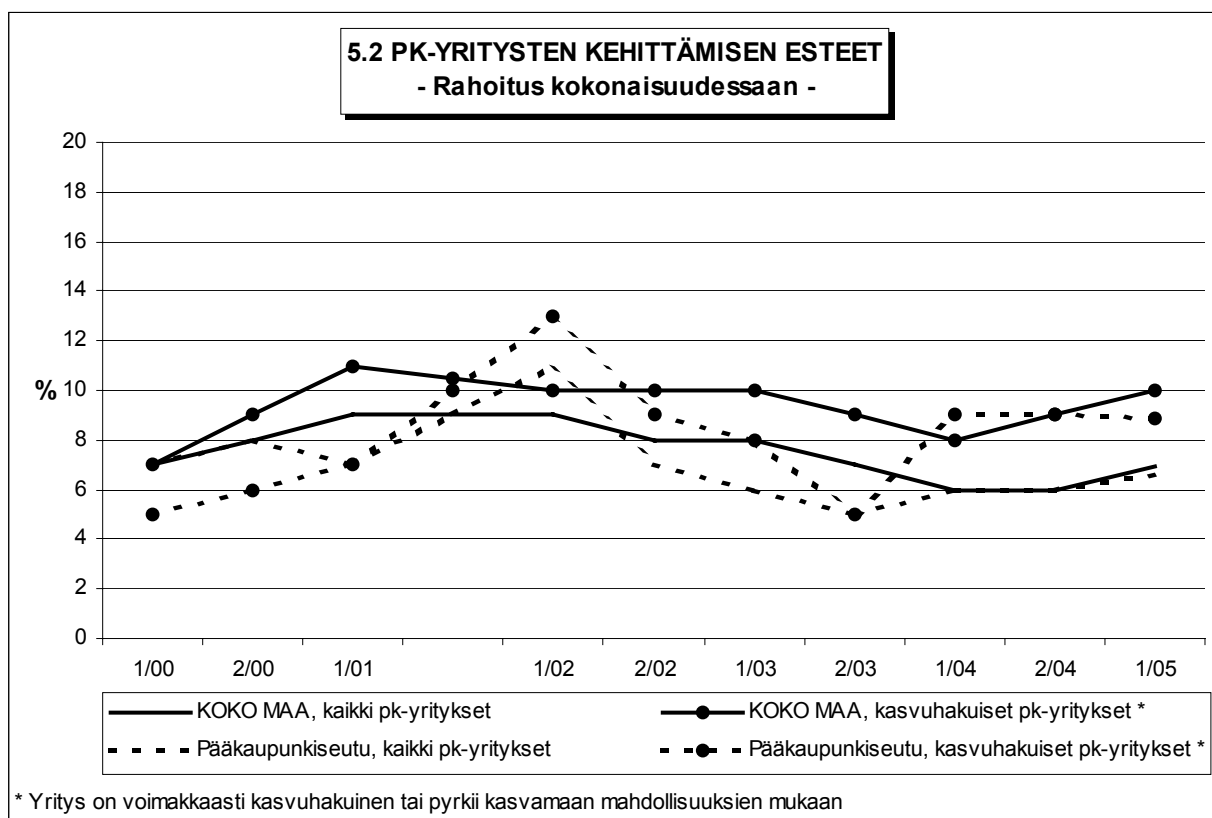
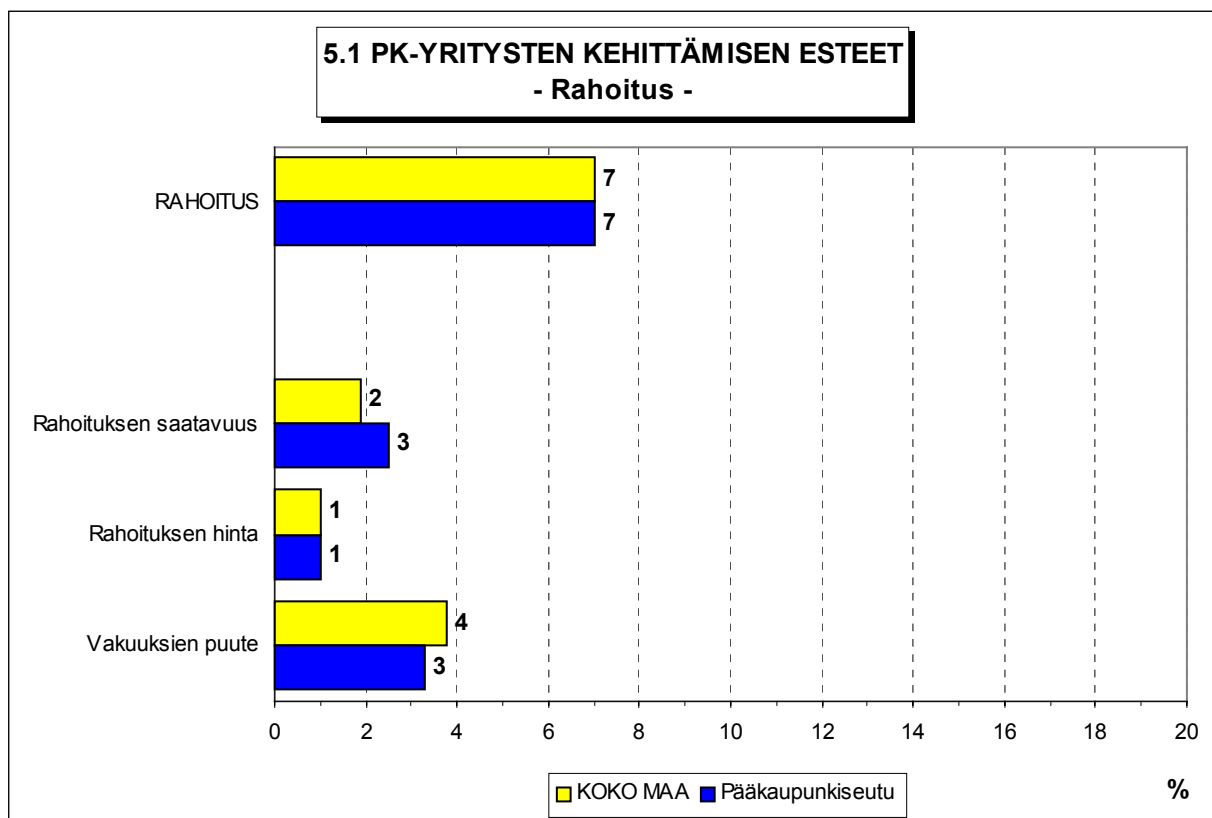
Taulukko 5: Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet.

	KOKO MAA	Pääkaupunki- seutu
	%	%
YRITYSTOIMINNAN SÄÄTELY	5	5
byrokrazia	3	3
työlainsäädäntö	1	0
työehtosopimukset	0	0
muu sääntely	2	3
KUSTANNUSTASO	10	8
verotus	2	1
palkkataso	2	3
työn sivukulut	4	2
muut tuotantokustannukset	2	2
KILPAILUTILANNE	27	26
kireä kilpailutilanne	19	19
markkinoiden liiallinen keskittyminen	2	2
julkisen sektorin elinkeinotoiminta	1	0
markkinoita vääristävät tuet	1	0
harmaa talous, konkurssit jne.	2	3
kysynnän riittämättömyys	2	2
RAHOITUS	7	7
rahoituksen saatavuus	2	3
rahoituksen hinta	1	1
vakuuksien puute	4	3
RESURSSITEKIJÄT	16	20
ammattitaitoisen työvoiman saatavuus	8	12
alihankkijoiden/osatoimittajien saatavuus	1	1
toimitilat	2	2
koneet ja laitteet	0	0
muut resurssitekijät, esim. raaka-aineet	5	5
YLEINEN SUHDANNE-/MAAILMANTILANNE	16	16
MUUT TEKIJÄT	7	9
EI OSAA SANOA	10	9

pääkaupunkiseudulla pk-yritysten kehittämisen pahimpia esteitä ovat kireä kilpailutilanne ja resurssitekijöistä erityisesti ammattitaitoisen työvoiman saatavuus.

Rahoitukseen liittyvät tekijät ovat kehittämisen pahimpana esteenä 7 prosentilla pääkaupunkiseudun pk-yrityksistä. Rahoituksen saatavuus on pahimpana esteenä kolmelle prosentille, rahoituksen hinta prosentille ja vakuuksien puute kolmelle prosentille alueen pk-yrityksistä. Pääkaupunkiseudulla toimivat pk-yritykset kokevat rahoituksen olevan yhtä suuri kehittämisen este kuin koko maan pk-yritykset keskimäärin. Alueella toimivat kasvuhakuiset⁶ pk-yritykset pitävät rahoitusta hieman suurempana esteenä kuin alueen pk-yritykset keskimäärin.

⁶ Voimakkaasti kasvuhakuiset ja mahdollisuuksien mukaan kasvamaan pyrkivät pk-yritykset yhteensä.

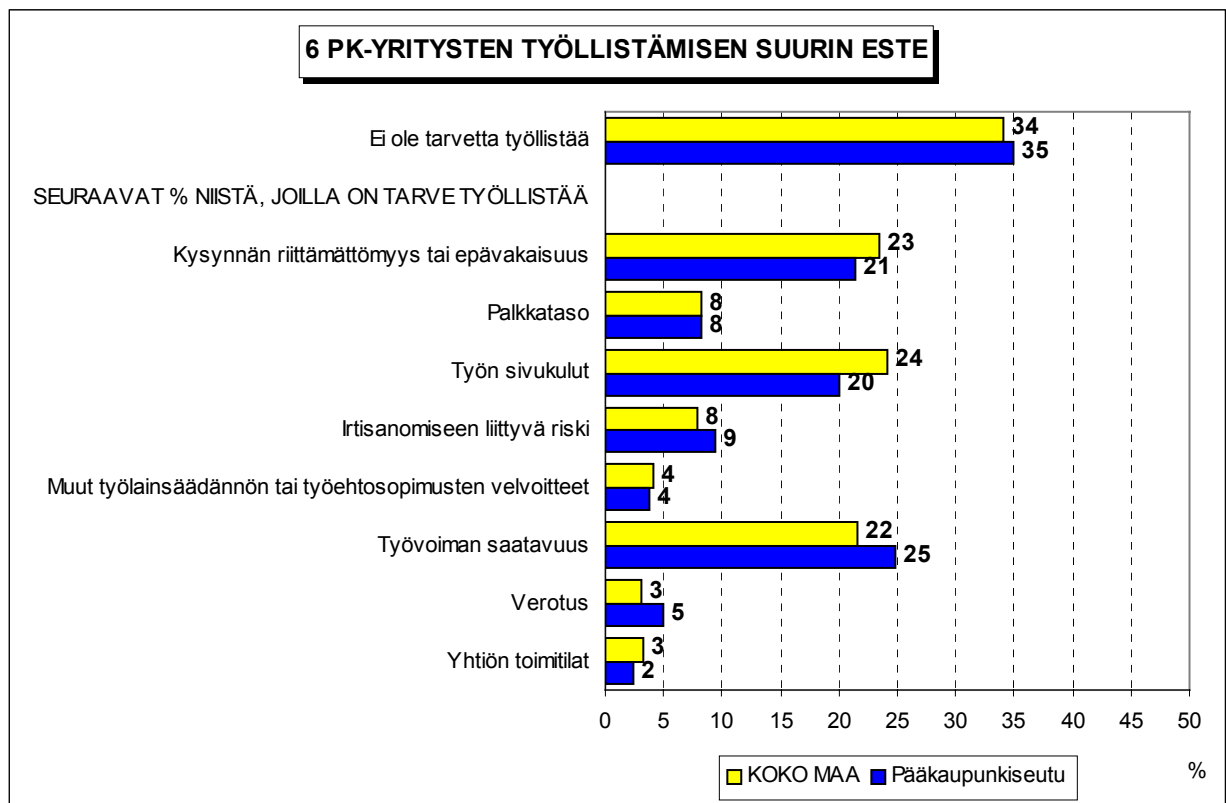
Kehittämisen esteitä ei kysytty jaksolla 2/01.

6 Pk-yritysten työllistämisen esteet

Taulukko 6: Pk-yritysten työllistämisen suurimmat esteet.

	KOKO MAA %	Pääkaupunki- seutu %
Ei ole tarvetta työllistää	34	35
SEURAAVAT %-OSUUDET NIISTÄ, JOILLA TARVE TYÖLLISTÄÄ		
Kysynnän riittämättömyys tai epävakaisuus	23	21
Palkkataso	8	8
Työn sivukulut	24	20
Irtisanomiseen liittyvä riski	8	9
Muut työlainsäädännön tai työehtosopimusten velvoitteet kuin	4	4
Työvoiman saatavuus	22	25
Verotus	3	5
Yhtiön toimitilat (ahtaus/ tilanpuute)	3	2
Jokin muu	5	5

Pääkaupunkiseudun pk-yrityksillä työllistämisen suurimmat esteet ovat työvoiman saatavuus, työn sivukulut sekä kysynnän riittämättömyys tai epävakaisuus. Työvoiman saatavuutta pidetään pääkaupunkiseudulla hieman suurempana työllistämisen esteenä niiden pk-yritysten keskuudessa joilla on tarve työllistää. Kysynnän riittämättömyyttä tai epävakaisuutta ja työn sivukulua pidetään sen sijaan muualla suurempana työllistämisen esteenä kuin pääkaupunkiseudulla. Noin kolmanneksella koko maan ja pääkaupunkiseudun pk-yrityksellä ei ole tarvetta työllistää.

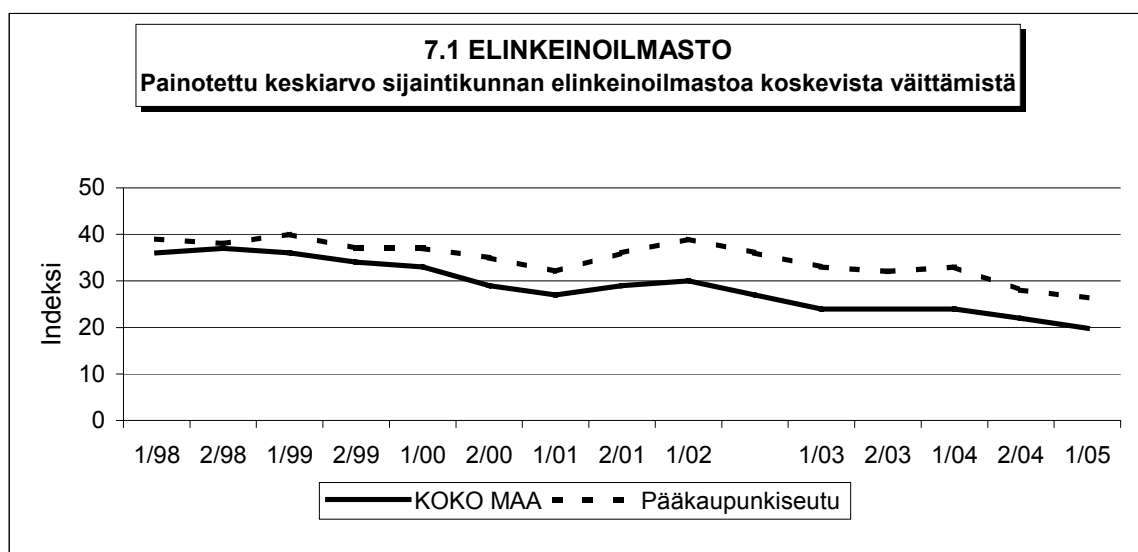

7 Elinkeinoilmasto

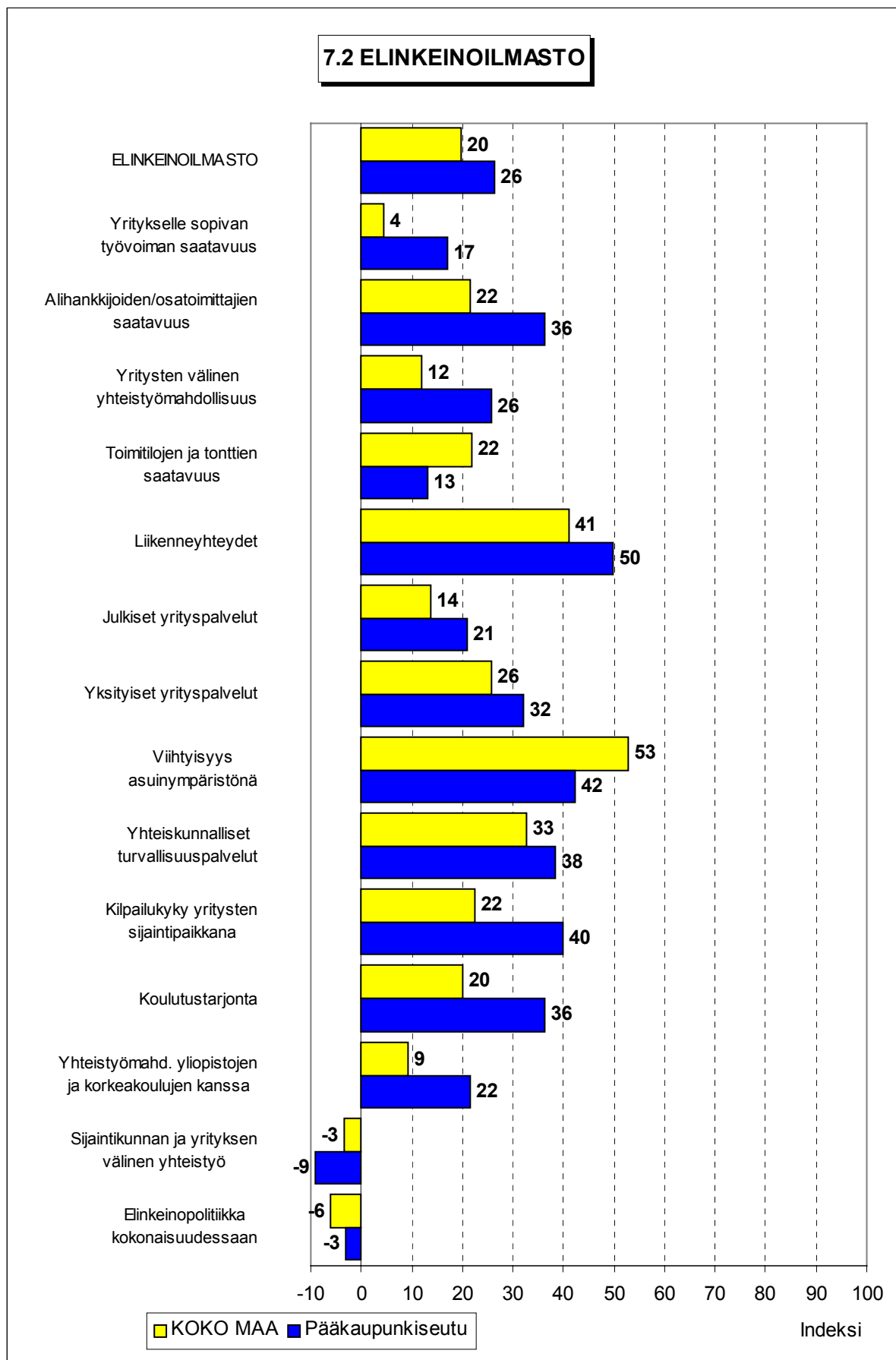
Taulukko 7: Pk-yritysten arviot sijaintikunnan elinkeinoilmastosta.

INDEKSIT	KOKO MAA	Pääkaupunki- seutu
(Erittäin huono = -100, ..., Erittäin hyvä = 100)		
Yritykselle sopivan työvoiman saatavuus	4	17
Alihankkijoiden/osatoimittajien saatavuus	22	36
Yritysten välinen yhteistyömahdollisuus	12	26
Toimitilojen ja tonttien saatavuus	22	13
Liikenneyhteydet	41	50
Julkiset yrityspalvelut	14	21
Yksityiset yrityspalvelut	26	32
Viihtyisyys asuinympäristönä	53	42
Yhteiskunnalliset turvallisuuspalvelut	33	38
Kilpailukyky yritysten sijaintipaikkana	22	40
Koulutustarjonta	20	36
Yhteistyömahdollisuus yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa	9	22
Sijaintikunnan ja yrityksen välinen yhteistyö	-3	-9
Elinkeinopolitiikka kokonaisuudessaan	-6	-3
ELINKEINOILMASTO	20	26
(Painotettu keskiarvo osatekijöiden indekseistä)		

Yrityksen sijaintikuntaan elinkeinon harjoittamisen näkökulmasta ollaan pääkaupunkiseudulla keskimääräistä tyytyväisempiä. Tyytyväisimpiä alueen pk-yritykset ovat liikenneyhteyksiin, alueen viihtyisyyteen asuinympäristönä sekä kilpailukykyyn yrityksen sijaintipaikkakuntana. Suhteellisesti tyytymättömiä pääkaupunkiseudulla toimivat pk-yritykset ovat sijaintikunnan ja yrityksen väliseen yhteistyöhön sekä sijaintikunnan elinkeinopolitiikkaan kokonaisuudessaan. Pääkaupunkiseudun pk-yritykset ovat tyytyväisempiä lähes kaikkiin elinkeinoilmaston osatekijöihin kuin koko maan pk-yritykset keskimäärin. Ainoastaan toimitilojen ja tonttien saatavuuteen sekä sijaintikunnan ja yritysten väliseen yhteistyöhön ollaan alueella tyytymättömiä kuin muualla maassa keskimäärin. Kokonaisuutena tyytyväisyys elinkeinoilmastoon on pääkaupunkiseudulla laskenut hieman syksyn 2004 tilanteeseen verrattuna.

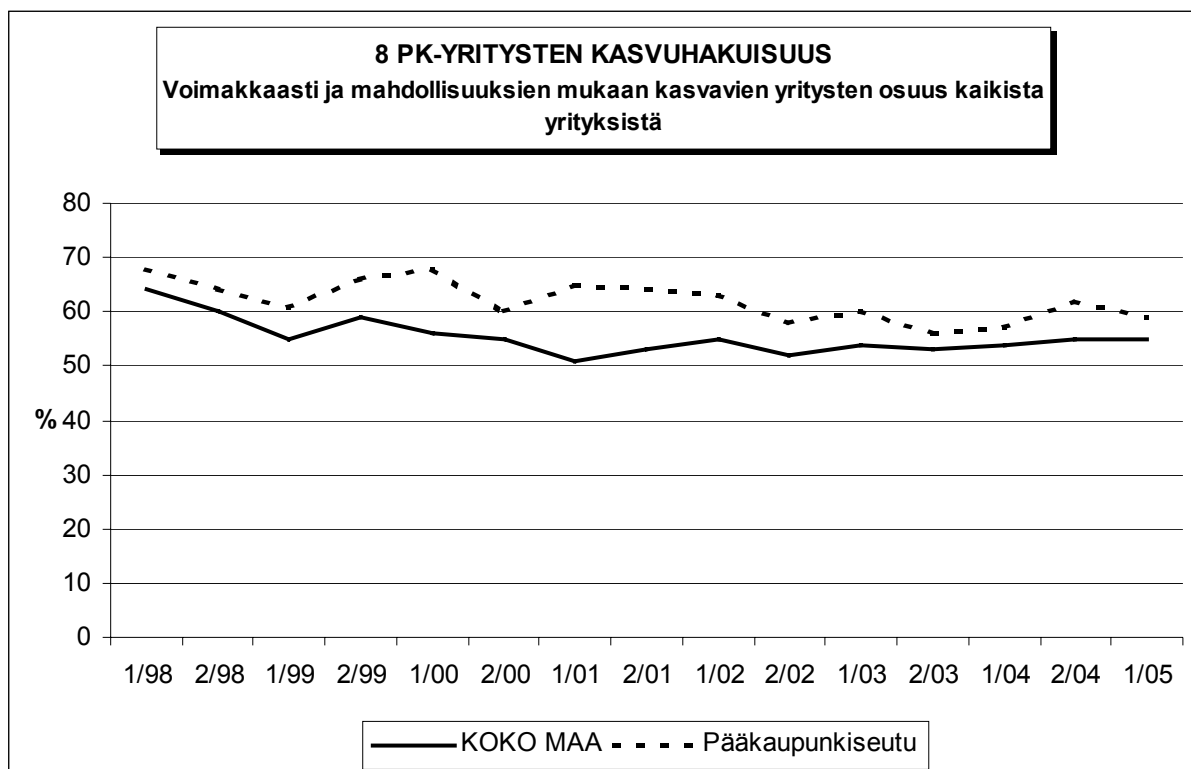
8 Pk-yritysten kasvuhakuisuus

Taulukko 8: Pk-yritysten kasvuhakuisuus.

	KOKO MAA	Pääkaupunki- seutu
	%	%
Olemme voimakkaasti kasvuhakuinen	8	12
Pyrimme kasvamaan mahdollisuuksien mukaan	47	47
Pyrimme säilyttämään asemamme	28	26
Yrityksellämme ei ole kasvutavoitteita	15	13
Toiminta loppuu seuraavan vuoden aikana	1	2

Pääkaupunkiseudulla on suhteellisesti enemmän voimakkaasti kasvuhakuisia pk-yrityksiä kuin koko maassa keskimäärin. Yrityksen toiminnan loppumisesta seuraavan vuoden aikana ennakoi prosentti koko maan ja kaksi prosenttia pääkaupunkiseudun pk-yrityksistä. Tärkeimpänä kasvukeinonaan alueen pk-yritykset pitävät myynnin ja markkinoinnin lisäämistä, uusien tuotteiden kehittämistä ja verkostoitumista.

Voimakkaasti tai mahdollisuuksien mukaan kasvavia pk-yrityksiä on pääkaupunkiseudulla yhteensä 59 prosenttia. Koko maassa näiden voimakkaasti tai mahdollisuuksien mukaan kasvavien pk-yritysten osuus on 55 prosenttia. Kasvuhakuisten pk-yritysten osuus on pääkaupunkiseudulla nyt hieman pienempi kuin syksyllä 2004.

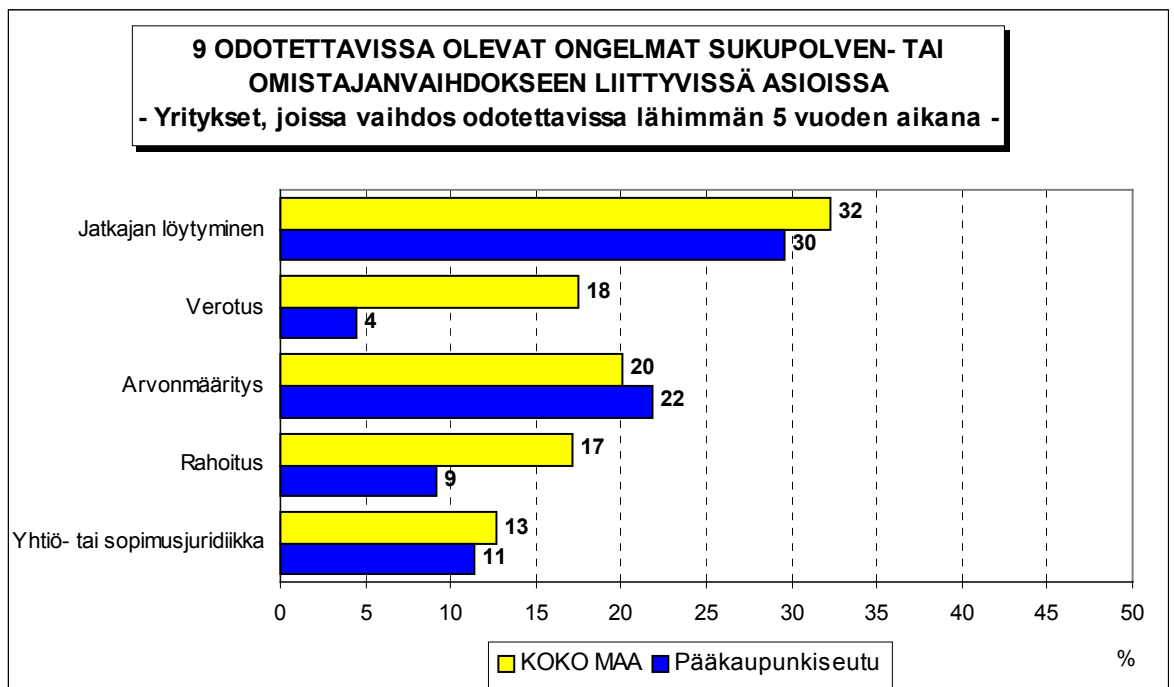
9 Sukupolven- tai omistajanvaihdokset

Taulukko 9: Sukupolven- tai omistajanvaihdokset pk-yrityksissä.

	KOKO MAA %	Pääkaupunki- seutu %
SUKUPOLVEN- TAI OMISTAJANVAIHDOS TAPAHTUNUT VIIMEISEN 5 VUODEN SISÄLLÄ		
Ei	86	85
Kyllä	14	15
SUKUPOLVEN- TAI OMISTAJANVAIHDOS ODOTETTAVISSA LÄHIMMÄN 5 VUODEN AIKANA		
Ei	73	76
Kyllä, 1-2 vuoden sisällä	7	4
Kyllä, 3-5 vuoden sisällä	11	9
Ei osaa sanoa	9	10

Sukupolven- tai omistajanvaihdos on tapahtunut viimeisen viiden vuoden aikana joka seitsemännessä pääkaupunkiseudulla ja koko maassa toimivassa pk-yrityksessä.

Koko maassa sukupolven- tai omistajanvaihdos on odotettavissa lähimmän viiden vuoden aikana joka kuudennessa pk-yrityksessä, pääkaupunkiseudulla sukupolven- tai omistajanvaihdos on odotettavissa joka seitsemännessä pk-yrityksessä. Niissä alueen pk-yrityksissä, joissa sukupolven- tai omistajanvaihdos on ajankohtainen lähimmän viiden vuoden aikana, odotetaan olevan eniten ongelmia jatkajan löytymisessä ja arvonmäärityksessä.

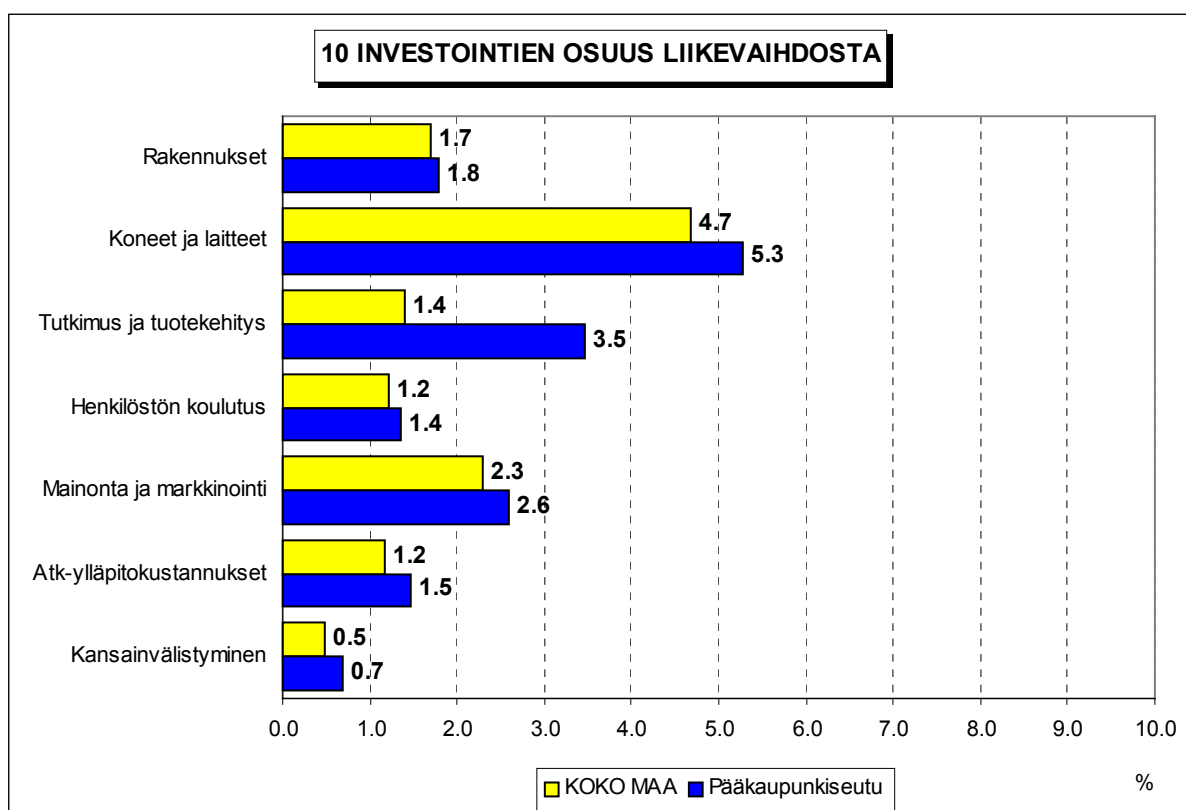

10 Pk-yritysten investoinnit

Taulukko 10: Pk-yritysten investoinnit seuraavan 12 kuukauden aikana (osuus prosenttia liikevaihdosta).

	KOKO MAA	Pääkaupunki- seutu
	%	%
Rakennukset	1.7	1.8
Koneet ja laitteet	4.7	5.3
Tutkimus ja tuotekehitys	1.4	3.5
Henkilöstön koulutus	1.2	1.4
Mainonta ja markkinointi	2.3	2.6
Atk-ylläpitokustannukset	1.2	1.5
Kansainvälistyminen	0.5	0.7
YHTEENSÄ	13.0	16.8

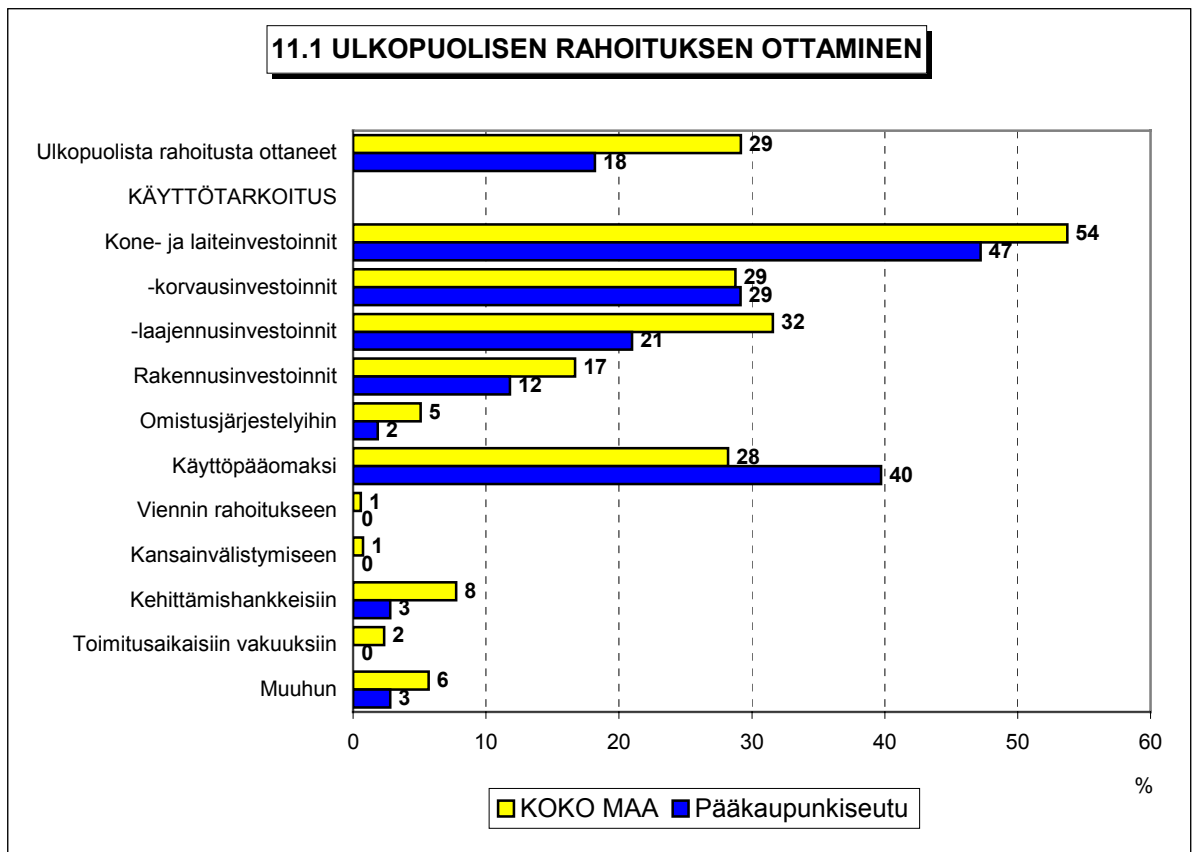
Koko maan pk-yritykset ilmoittavat investoivansa kaikkiaan 13,0 prosenttia ja pääkaupunkiseudun pk-yritykset 16,8 prosenttia liikevaihdostaan seuraavan 12 kuukauden aikana. Eniten pääkaupunkiseudun pk-yritykset investoivat koneisiin ja laitteisiin, tutkimukseen ja tuotekehitykseen sekä mainontaan ja markkinointiin. Pääkaupunkiseudulla aiotaan investoida koko maan pk-yrityksiä enemmän erityisesti tutkimukseen ja tuotekehitykseen sekä koneisiin ja laitteisiin.

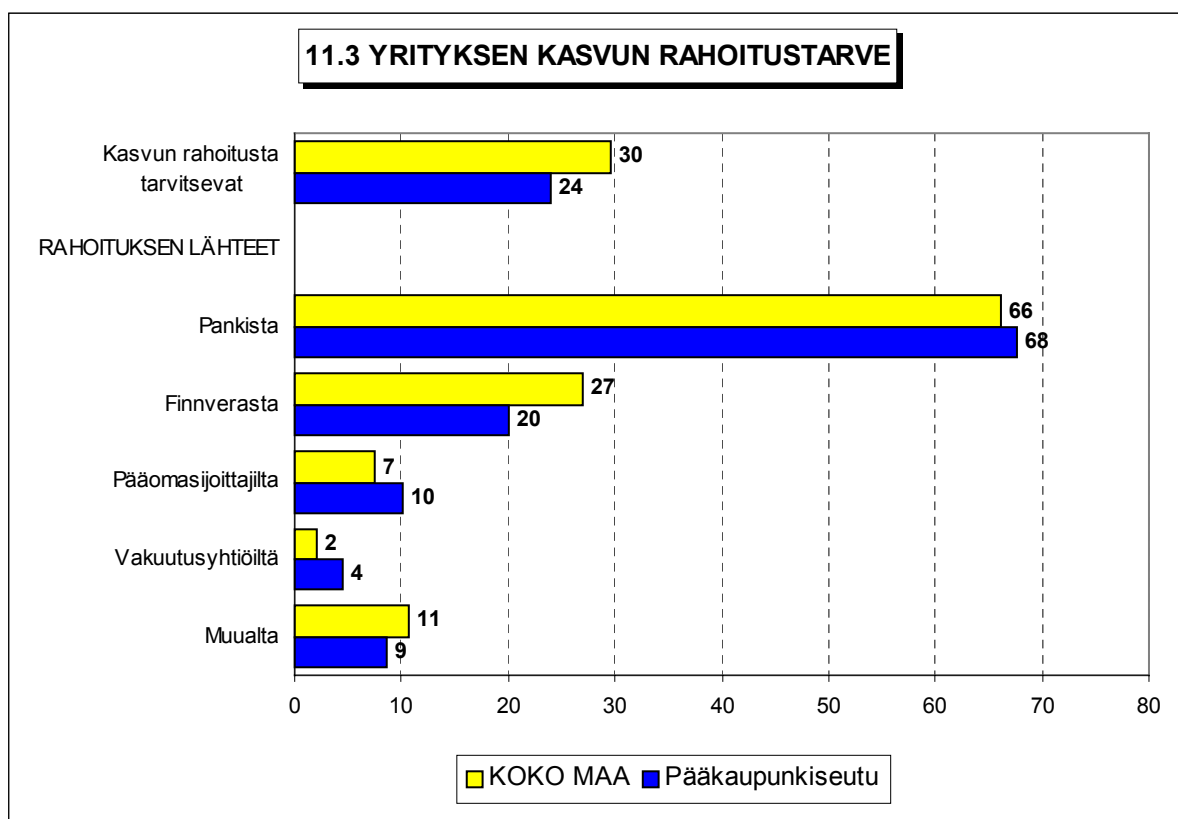
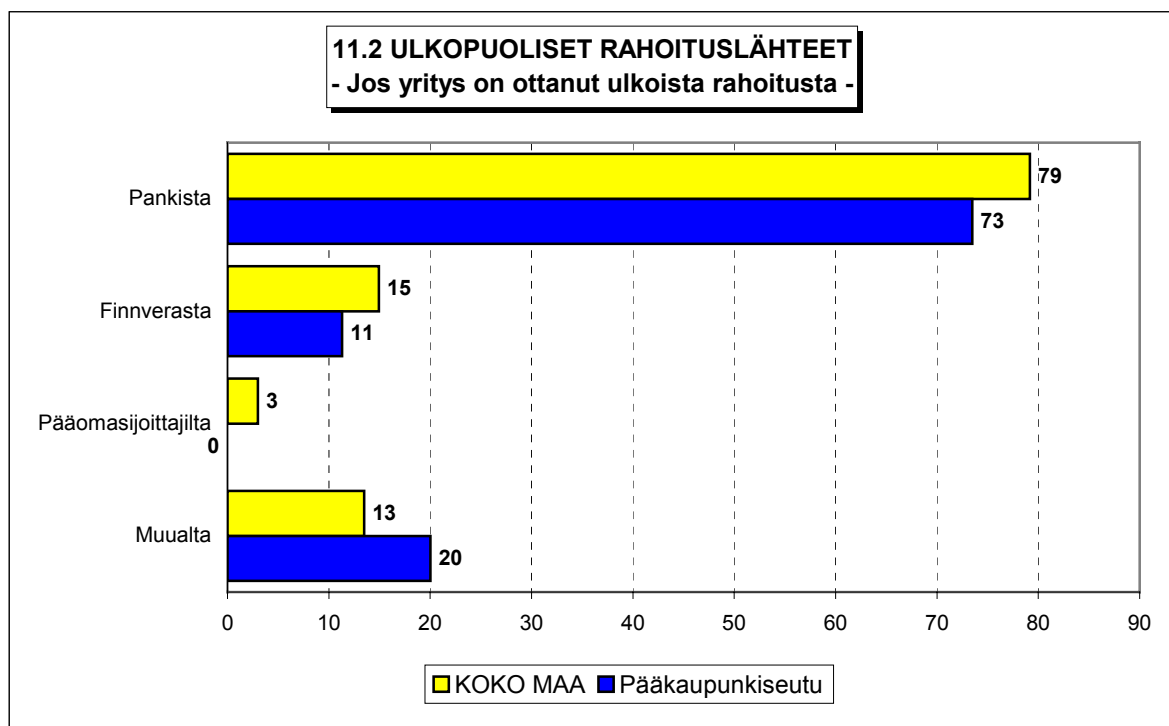

11 Pk-yritysten rahoitus

Pääkaupunkiseudulla toimivista pk-yrityksistä joka kuudes on ottanut ulkopuolista rahoitusta kuluneen 12 kuukauden aikana. Koko maan pk-yrityksistä ulkopuolista rahoitusta on hankkinut 29 prosenttia. Useimmiten alueen yritykset ovat hankkineet ulkopuolista rahoitusta kone- ja laiteinvestointeihin sekä käyttöpääomaksi. Pääkaupunkiseudun pk-yritykset ovat hankkineet ulkoisen rahoituksen useimmiten pankista (73%) tai Finnverasta (11%).

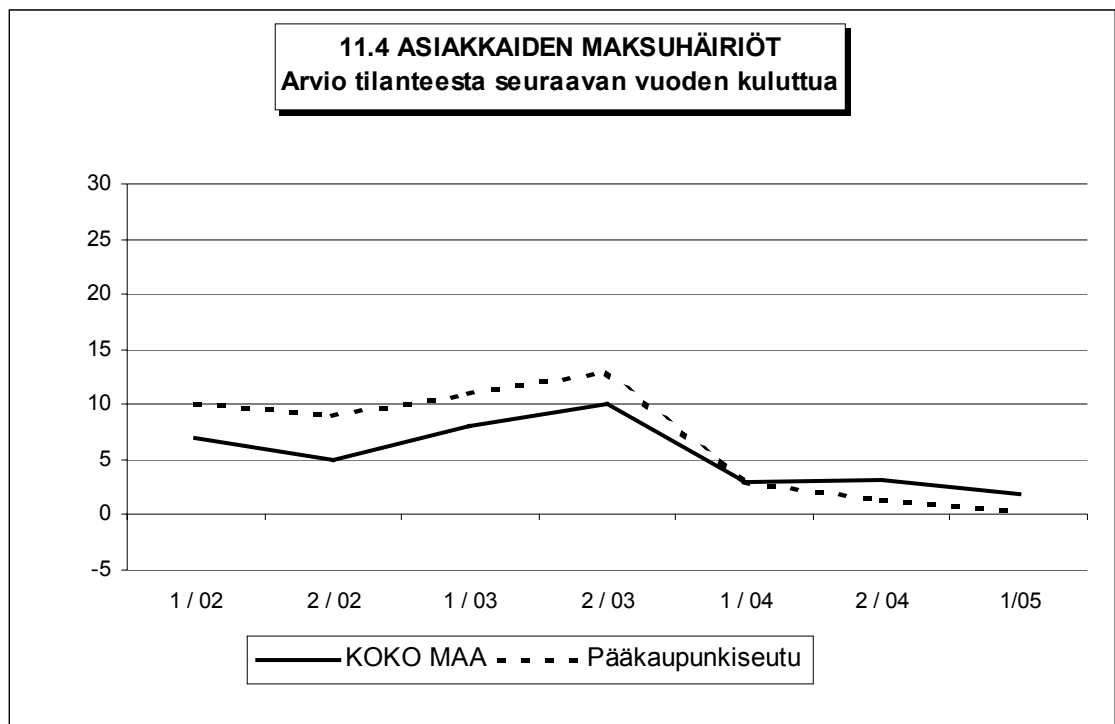
Alueella toimivista pk-yrityksistä joka neljäs tarvitsee ulkopuolista rahoitusta yrityksen kasvua varten. Koko maassa vastaava luku on 30 prosenttia. Kasvun rahoitusta pääkaupunkiseudun pk-yritykset aikovat hankkia muun muassa pankista (68 %), Finnverasta (20 %) sekä pääomasijoittajilta (10 %). Kasvua varten ulkopuolisen rahoituksen hankkimista suunnittelevista pk-yrityksistä hankaluuksia odottaa kuudes pääkaupunkiseudulla ja joka viides koko maassa toimiva pk-yritys.

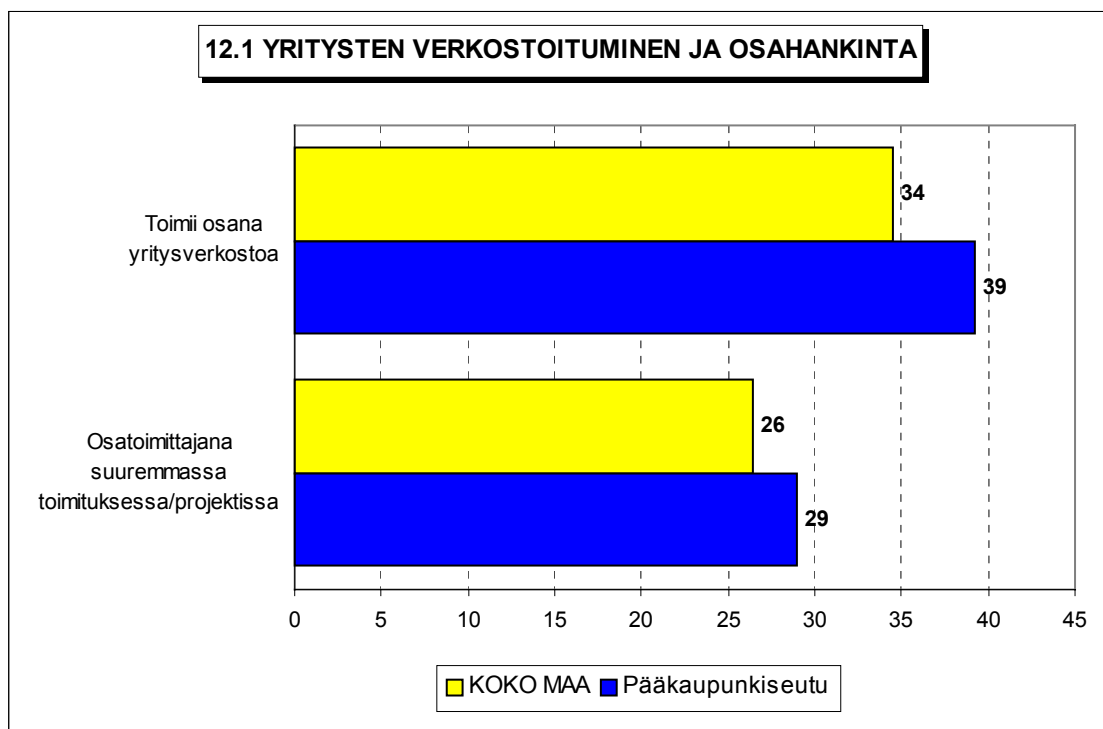
Taulukko 11: Hankaluudet ulkopuolisen rahoituksen järjestämisessä

%-osuudet yrityksistä, joiden kasvu tarvitsee ulkopuolista rahoitusta	KOKO MAA %	Pääkaupunkiseutu %
TULEEKO RAHOITUKSEN JÄRJESTÄMISESSÄ HANKALUUKSIA TAI VAIKEUKSIA		
Ei	74	79
Kyllä	20	15
Ei osaa sanoa	6	6

12 Pk-yritysten verkostoituminen ja osahankinta

Pääkaupunkiseudun pk-yrityksistä lähes kaksi viidestä toimii osana yritysverkostoa tai muuta tiivistä yhteenliittymää tai ketjua. Lisäksi alueen pk-yrityksistä 29 prosenttia toimii osatoimittajana jossain suuremmassa toimituksessa tai projektissa. Pääkaupunkiseudulla toimivat pk-yritykset kuuluvat muun maan pk-yrityksiä useammin yritysverkostoihin ja osallistuvat useammin suurempiin projekteihin tai toimituksiin.

Pääkonttorit

Helsinki

Eteläesplanadi 8 • PL 1010, 00101 Helsinki
Faksi 020 460 7220

Kuopio

Haapaniemenkatu 40 • PL 1127, 70111 Kuopio
Faksi 020 460 3240

Finnvera Oyj • valtakunnallinen vaihde: 0204 6011
www.finnvera.fi

Aluekonttorit

Helsinki (Pääkaupunkiseutu)

Eteläesplanadi 8 • PL 249, 00101 Helsinki
Faksi 020 460 3401

Uusimaa

Eteläesplanadi 8 • PL 1010, 00101 Helsinki
Faksi 020 460 7110

Joensuu

Torikatu 9 A, 80100 Joensuu
Faksi 020 460 2163

Jyväskylä

Sepänkatu 4, 40100 Jyväskylä
Faksi 020 460 2299

Kajaani

Kauppakatu 1, 87100 Kajaani
Faksi 020 460 3899

Kuopio

Haapaniemenkatu 40 • PL 1127, 70111 Kuopio
Faksi 020 460 3330

Lahti

Laiturikatu 2, 5. krs, 15140 Lahti
Faksi 020 460 2249

Lappeenranta

Snellmaninkatu 10, 53100 Lappeenranta
Faksi 020 460 2149

Mikkeli

Linnankatu 5, 50100 Mikkeli
Faksi 020 460 3690

Oulu

Asemakatu 37, 90100 Oulu
Faksi 020 460 3944

Pori

Valtakatu 6, 28100 Pori
Faksi 020 460 2349

Rovaniemi

Maakuntakatu 10 • PL 8151, 96101 Rovaniemi
Faksi 020 460 2099

Seinäjoki

Kauppatori 1 - 3, 60100 Seinäjoki
Faksi 020 460 2399

Tampere

Hämeenkatu 9 • PL 559, 33101 Tampere
Faksi 020 460 3711

Turku

Eerikinkatu 2, 20100 Turku
Faksi 020 460 3649

Vaasa

Pitkäkatu 55, 65100 Vaasa
Faksi 020 460 3849

Edustustot ulkomailta

Pietari

Käyntiosoite
Petrogradskaya nab. 18 A,
City-Centre, toimisto 419/Finpro
RUS-197046 St. Petersburg, Russia

Postiosoite

PL 95, 53501 Lappeenranta
Puhelin +7 812 332 0830
Faksi +7 812 332 0831

Kaisaniemenkatu 13 A • PL 999, 00101 Helsinki
p. (09) 229 221, f. (09) 2292 2999
www.yrittajat.fi

Etelä-Karjalan Yrittäjät ry
Snellmaninkatu 10, 53100 Lappeenranta
p. (05) 610 0200, f. (05) 610 0220
www.yrittajat.fi/etelakarjala

Etelä-Pohjanmaan Yrittäjät ry
Kauppatori 1-3 F, 60100 Seinäjoki
p. (06) 420 5000, f. (06) 420 5001
www.yrittajat.fi/etelapohjanmaa

Etelä-Savon Yrittäjät ry
Linnankatu 5 • PL 204, 50101 Mikkeli
p. (015) 151 684, f. (015) 760 0950
www.yrittajat.fi/etelasavo

Helsingin Yrittäjät
Kaisaniemenkatu 13 A • PL 999, 00101 Helsinki
p. (09) 2292 2984, f. (09) 622 3385
www.yrittajat.fi/helsinki

Hämeen Yrittäjät ry
Sibeliuksenkatu 11 A, 13100 Hämeenlinna
p. (03) 682 1153, f. (03) 682 1561
www.yrittajat.fi/hame

Kainuun Yrittäjät ry
Kauppakatu 26 A, 87100 Kajaani
p. (08) 613 0931, f. (08) 613 0934
www.yrittajat.fi/kainuu

Keski-Pohjanmaan Yrittäjät ry
Ristirannankatu 1, 67100 Kokkola
p. (06) 831 5292, f. (06) 822 3760
www.yrittajat.fi/keskipohjanmaa

Keski-Suomen Yrittäjät ry
Sepänkatu 4, 40100 Jyväskylä
p. (014) 643 922, f. (014) 643 944
www.yrittajat.fi/keskisuomi

Kymen Yrittäjät ry
Käsityöläiskatu 4, 45100 Kouvola
p. (05) 535 4313, f. (05) 535 4315
www.yrittajat.fi/kymi

Lapin Yrittäjät ry
Maakuntakatu 16, 96200 Rovaniemi
p. (016) 420 0600, f. (016) 420 0630
www.yrittajat.fi/lappi

Länsipohjan Yrittäjät ry
Valtakatu 5, 94100 Kemi
p. (016) 221 701, f. (016) 221 713
www.yrittajat.fi/lansipohja

Pirkanmaan Yrittäjät ry
Kehräsaari B-rappu • PL 7, 33201 Tampere
p. (03) 251 6500, f. (03) 251 6516
www.yrittajat.fi/pirkanmaa

Pohjois-Karjalan Yrittäjät ry
Kauppakatu 17 B, 80100 Joensuu
p. (013) 221 311, f. (013) 127 678
www.yrittajat.fi/pohjoiskarjala

Pohjois-Pohjanmaan Yrittäjät ry
Uusikatu 64 A 2. krs., 90100 Oulu
p. (08) 311 4677, f. (08) 371 227
www.ppy.net

Päijät-Hämeen Yrittäjät ry
Rautatienkatu 20 B 4, 15110 Lahti
p. (03) 782 9866, f. (03) 782 1718
www.yrittajat.fi/paijathame

Pääkaupunkiseudun Yrittäjät ry
Tapiolan keskustorni 8. krs, 02100 Espoo
p. (09) 455 4525, f. (09) 467 655
www.espoonyrittajat.fi, www.yrittajat.fi/vantaa
www.kauniaistenyrittajat.fi

**Rannikko-Pohjanmaan Yrittäjät ry -
Kust-Österbottens Företagare rf**
Hietasaarenkatu 6, 65100 Vaasa
p. (06) 356 0800, f. (06) 356 0815
www.yrittajat.fi/rannikkopohjanmaa

Satakunnan Yrittäjät ry
Isolinnankatu 24 • PL 45, 28101 Pori
p. (02) 634 9900, f. (02) 634 9901
www.yrittajat.fi/satakunta

Savon Yrittäjät ry
Haapaniemenkatu 40, 70110 Kuopio
p. (017) 368 0500, f. (017) 368 0506
www.yrittajat.fi/savo

Uudenmaan Yrittäjät - Nylands Företagare ry
Kaisaniemenkatu 13 A • PL 999, 00101 Helsinki
p. (09) 2292 2982, f. (09) 622 3381
www.yrittajat.fi/uusimaa

Varsinais-Suomen Yrittäjät ry
Brahenkatu 20, 20100 Turku
p. (02) 275 7100, f. (02) 232 8272
www.yrittajat.fi/varsinaissuomi